

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ У СУЧАСНОМУ ВНЗ

Відповідно до ст. 2 Закону України “Про освіту” основним завданням законодавства України у цій сфері є регулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної, наукової, загальнокультурної підготовки громадян України. Окреслене завдання є багатопрофільним, об’ємним, відповідальним, через що потребує розробленості системи освіти та високопродуктивних методологічних і методичних засад.

Розглянемо, насамперед, способи формування і розвитку професійних знань, умінь і навичок у студентів вищих навчальних закладів.

Однією з традиційних форм представлення навчального матеріалу в аудиторії є лекції, основна дидактична мета яких – формування у студентів системи знань про предмет. Під лекцією, як правило, розуміють передачу готових знань за допомогою монологічної форми спілкування. Однак слід зауважити, що існує велика різноманітність видів лекційних занять, серед них лекція, тобто читання з демонстрацією ілюстративного аудіо- та відеоматеріалу; лекція-бесіда, яка являє собою діалог викладача з аудиторією; проблемна лекція, яка сприяє вдосконаленню навичок роботи з отриманою інформацією і розвитку логічного мислення; комбінована лекція та ін.

Нині в навчальному процесі важливу роль відіграють електронні лекції, що включають текст, демонстраційний матеріал, додаткові відомості з теми, оформлені у вигляді окремих файлів, що сприяє підвищенню ефективності засвоєння студентами навчальної інформації. Електронна форма лекції дозволяє розширити перелік додаткових прийомів викладу матеріалу, а саме додати звук, анімацію, графіку.

Як підтверджує досвід, запровадження такого виду подання інформації, як презентація сприяє активізації розумової діяльності студентів, появі стійкої позитивної мотивації до

вивчення дисциплін вузького профілю, а також підвищує ефективність використання навчального часу.

Проте найбільшу користь при засвоєнні матеріалу можна отримати завдяки проведенню семінарських занять, під час яких закріплюються знання, отримані студентами при прослуховуванні лекцій та самостійній роботі над методичною літературою. При вивченні теорії і практики у ВНЗ семінар є не просто видом практичних занять, а разом із лекцією, основною формою навчального процесу.

Практичні заняття у вузах можуть проводитися як розгорнута бесіда, обговорення доповідей і рефератів, семінар-диспут, коментоване читання, вирішення завдань на самостійність мислення, контрольна робота, семінар-кологвіум та ін.

Найбільш поширеною формою семінарських занять є розгорнута бесіда, яка передбачає підготовку всіх студентів із кожного питання плану заняття. Також надається єдиний для всіх перелік рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури. Заняття проходить за такою схемою: виступи студентів та їх обговорення; вступ і висновок викладача. Така форма семінарських занять дозволяє залучити до обговорення проблем найбільшу кількість студентів.

Вибір форми проведення семінарського заняття, безумовно, залежить від змісту теми і характеру рекомендованих джерел і посібників, рівня підготовленості, організованості і працездатності студентів.

При розробці методики проведення семінарських занять питання про взаємозв'язок між семінаром і лекцією, характер і способи такого взаємозв'язку займає важливе місце. На семінарі необхідно не тільки зберігати зв'язок принципів положень лекції із вмістом заняття, а й розглядати питання, які за браком часу не можливо висвітлити під час лекції.

Підготовка до таких видів навчальних занять, як лекція, семінар передбачає активну самостійну роботу, яка виключає механічне заучування матеріалу, орієнтує студентів на глибоке розуміння і осмислення його змісту, на вільне володіння набутими знаннями.

На сучасному етапі в контексті нової освітньої парадигми недостатньо проводити навчання студентів у межах традиційних форм. Важливу роль відіграє творчий підхід викладача до подання матеріалу і засобів контролю його засвоєння. Така форма практичного заняття, як ділова гра дозволяє викладачеві розширити рамки спілкування із студентами, базуючись на власному педагогічному досвіді та враховуючи особливості конкретних студентських груп.

Таким чином, при використанні всіх цих форм роботи необхідно прагнути до підвищення якості викладання, застосування всіх можливих прогресивних технік і технологій, що, у кінцевому підсумку, сприятиме зростанню рівня засвоєння дисциплін у ВНЗ.

В. Є. Шеверєва, канд. юрид. наук, асист.

ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ АУДИТОРІЄЮ

Професійно-педагогічне спілкування становить основу науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Усі основні форми організації навчального процесу (лекція, семінарське заняття, іспит та ін.), виховна робота та науково-методична діяльність у вищій школі пройняті цим складним і багатофункціональним соціально-психологічним явищем. Педагогічне спілкування є способом реалізації змісту та форм педагогічних впливів, спрямованих на формування особистості студента.

Організація роботи вченого та викладача пов'язана з подоланням різних типів труднощів (у першому випадку ключову роль відіграє самомотивація та управління часом, у другому – усунення рутинізації та емоційного виснаження), а самопрезентація серед групи колег та перед студентською аудиторією повинна переслідувати фактично протилежні цілі та спиратися на взаємовиключні принципи. Важливий елемент взаємодії – очікування та оцінка цих інших, звернені до діючого суб'єкта,